

Софія РЯБОКОНЬ

здобувачка освітньо-професійної

програми «Менеджмент», ЗУНУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент, доцент кафедри

менеджменту, публічного управління

та персоналу ЗУНУ Тамара ПОПОВИЧ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Формування теоретичних основ управління якістю на підприємствах характеризується високим рівнем складності через динамічність ринкових умов, швидкий технологічний розвиток та постійно зростаючі вимоги споживачів. Традиційні підходи, зокрема статистичний контроль якості й стандартизація процесів, і надалі залишаються важливими для забезпечення стабільного рівня якості продукції. Водночас сучасні концепції акцентують увагу на ролі людського фактора, організаційній культурі та постійному вдосконаленні.

Системний і процесний підходи дозволяють розглядати управління якістю як частину загальної стратегії розвитку підприємства, забезпечуючи узгодженість із іншими функціональними сферами. Економічний аспект, який охоплює аналіз витрат і вигод, надає додатковий вимір розуміння проблем управління якістю. Інтеграція знань із різних галузей науки сприяє поглибленню міждисциплінарного підходу, що розширює можливості ефективного впровадження систем управління якістю. Таким чином, розробка теоретичних засад управління якістю є безперервним і комплексним процесом, що потребує системного і гнучкого підходу [1, с. 133].

Поняття «управління якістю» є об'єктом активного наукового аналізу та характеризується різноманітністю підходів і відсутністю єдиної інтерпретації. У науковій літературі спостерігається значна варіативність трактувань, що зумовлено відмінностями у підходах до оцінки пріоритетних аспектів якості. Зокрема, частина

дослідників акцентує увагу на застосуванні статистичних методів контролю, орієнтуючись на кількісні показники оцінювання якості продукції та процесів. Інша група авторів розглядає управління якістю як складову загальної стратегії підприємства, інтегровану у систему стратегічного менеджменту.

Окремі науковці підкреслюють роль людського фактора, виділяючи культуру якості як ключову умову ефективного функціонування систем управління якістю. Поряд із цим, все більшого поширення набувають підходи, що базуються на інноваціях і концепції постійного вдосконалення. Значна увага приділяється також економічній ефективності впровадження систем якості, що проявляється через оцінку вартості якості та її впливу на фінансові результати діяльності підприємств. Міждисциплінарні підходи, які інтегрують знання психології, соціології, менеджменту та інших наук, сприяють поглибленню розуміння сутності управління якістю. Сукупність цих підходів свідчить про складність і багатогранність зазначеного поняття, що потребує комплексного та системного осмислення. Відповідно, наукова спільнота продовжує здійснювати інтенсивні дослідження у сфері управління якістю з метою вдосконалення методичних підходів та вироблення ефективних практичних рішень.

В енциклопедичному словнику якість визначається як невід'ємна характеристика об'єкта, яка формує його сутність і дозволяє відрізнити його від інших об'єктів. За визначенням Міжнародної організації зі стандартизації (ISO), якість - це сукупність властивостей і характеристик об'єкта, що визначають його здатність задовольняти існуючі й потенційні потреби суспільства. Європейська організація з контролю якості розглядає якість продукції через призму її впливу на добробут і здоров'я людей протягом усього життєвого циклу. При цьому якість пов'язується з мінімізацією витрат ресурсів і енергії, а також зі зменшенням негативного впливу на довкілля й суспільство. Проаналізувавши різні наукові підходи, можна узагальнити, що якість - це сукупність характеристик продукту, які відповідають встановленим вимогам і

здатні задовольнити потреби споживачів. Висока якість продукції потребує ефективної організації процесів управління якістю на підприємстві.

Під управлінням якістю розуміють скоординовану діяльність, що спрямована на контроль та спрямування підприємства у сфері якості. Водночас система управління якістю є інтегрованим управлінським механізмом, завданням якого є досягнення цілей у сфері якості, мінімізація витрат та узгоджене функціонування всіх елементів організації [2, с. 86].

Запровадження на підприємстві системи управління якістю дає змогу гарантувати стабільність якості продукції та її орієнтацію на конкретного споживача, що передбачає не лише розробку такої системи, а й її активне впровадження в усі процеси діяльності підприємства.

Поняття "управління якістю" на підприємстві трактується багатогранно, охоплюючи різноманітні підходи до підтримання високих стандартів якості продукції та послуг. Система управління якістю забезпечує комплексне регулювання всіх етапів діяльності підприємства, спрямоване на досягнення стійких результатів у сфері якості.

Список використаних джерел:

1. Баєва О. І. Теоретичні основи формування системи управління якістю на підприємстві. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 132-135.
2. Кузнецова І. О., Карпенко Ю. В., Карпенко Н. О. Основні підходи до використання методів управління якістю. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2024. № 1(2). С. 85-93.